

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Poenitentiis Et Remissionibus. Titvlvs IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tivi subsidii incussis terroribus, violentiis & injuriis illatis, dolosis inductionibus, & fraudibus exquisitis, veluti recurfor iniquus, extorcionibus eos intolerabilibus prae-gravando: nunc binas in anno, nunc plures in die, nunc alias nimium excessivas, & ecclesiis importabiles, utpote multiplicato evectio-num numero canonibus definito, interdum per se, interdum per alios procuraciones exigendo, pro libito visitationis officio quandoque nullatenus, & regulariter non ad fructum correctionis, sed ad saturanda cupiditatis affectum impenso, ad alios quaestus illicitos, & damnatos, suum exacuit frequentet ingenium, nec de modo, nec de causa curavit. Et quum inventi subditos suis in hoc reprobatis affectibus non-parentes, nec alias ab eis exigere potuit concupita, calumniosas delationes fieri, contra eos lites moveri, & diversa eis gravamina subdole procuravit pluries inferri. Praeterea non citatos legitime, nec convictos etiam, aut confessos, suis privavit beneficiis, occasione pro causa confingens, non rationem in his, sed tyrannidem potius prosequens personalem. Multa falsa scienter instrumenta distavit, per suos illa faciens notarios publicari, & ut illis qualem ipse haberat, ad ecclesias praeberet ingressum, instituire ei praesentatos, seu institutionis suae eis concedere literas sapius reuivit, nisi primitus certa sibi, & magna pecunia propter hoc exoluta. Multa ecclesiastica beneficia, nunc per mutationis praetextu, nunc vero simpliciter in suis manibus resignata, modo jure (ut praetendebat) ordinario, modo super hoc (ut dicebat) Apostolico munimine indulto de facto scienter contulit: interveniens fraude, pacto, & simoniaca pravitate subiectas sibi ecclesias occupans, earum redditus usurpavit: & sic in suis fuit corruptus iudicis, processum eorum, & finem in pecuniarum commodum ordinando, quandoque justificans impium, innoxium injuste condemnans: sic & alios corrumpere iudices pro obtinenda super oppressio-nibus inchoatis injusta victoria nilus fuit. Tertio, quantum ad se, ut qui sibi nequam existeret, nulli alii bonus esset, suae namque famae prodigus, se perjuriis patenter involvit, irregularitatisque laqueis irretivit, & (quod referre pudet) in corpus suum fornizando peccans per continuaatum incontinentiae vitium, quo se dudum fecdaverat, pontificali postea decoratus honore, in sua ponere gloria maculam, & scemora sua non erubuit mulieribus inclinare. In his quidem ejus sic reprehendendus ingressus, sic scandalosus, perniciosus exemplo progressus, ut vitio hujusmodi, siue culpae nefcius finem imponere, & periculosus egressus, cum adeo foret in ipso habitata malitia, quod (remanente sibi adsoluta facultate) iniquitatis opere voluntas sibi desicere minime speraretur. Propter quod, ne prioribus pejus committeret, illud solum affirmamus salubre remedium, ut quod velle non poteramus auferre, eriperemus vel posse. Nos itaque super praemissis & pluribus alijs ejus nefandis excessibus cum fratribus nostris ex sano consilio deliberatione co-habita diligenti; in praesentem Hugonem Geraldii, qui se omni honore ac dignitate reddidit tam indignum, qui que ob suas iniquitates, ne praesit, est abiectus à Deo, suis ligatum peccatis, omnique honore ac dignitate pontificali jam privatum à Domino, de consilio omnium, & singulorum fratrum ipsorum, perpetuae depositionis sententiam duximus promulgandam. Pontificali eum, & sacerdotali, & alio quolibet officio privantes, & ad perpetuum carcerem condemnantes: ut ibi committendis cessantibus agat poenitentiam de commissis: Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae promulgationis & condemnationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum, Datum Avinion. XV. Calend. Junii, Pontif. nost. Anno 2.

DE POENITENTIIIS ET REMISSIO-NIBUS.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Centesimo quoque anno visitantibus basilicam Petri & Pauli Apostolorum, plenissima peccatorum venia conceditur.

Bonifacius VIII.

ANtiquorum a habet fida relictio, quod terraribus ad honorabilem basilicam Principis Apostolorum de urbe, concessa sunt magna indulgentias & indulgentia peccatorum. Nos igitur, cum iuxta officii nostri debitum salutem appetimus, peccato-mus libentius singulorum, hujusmodi remissiones & indulgentias omnes & singulas ratas & gratas habentes ipsas auctoritate Apostolica confirmamus & approbamus, & etiam innovamus, & praesentis scripti pontificatus communimus. Ut autem beatissimi Petrus & Paulus apostoli eo amplius honorentur, quo ipsorum basilicae urbe devotius fuerint à fidelibus frequentatae, & ab ipsi spiritualium largitione munerum ex hujusmodi frequentatione magis senserint se refores: Nos de omnipotentis Dei misericordia, & eorundem Apostolorum ejus meritis, & auctoritate consilio, de fratrum nostrorum consilio, & Apostolica plenitudine potestatis, annuimus in praesenti anno millesimo trecentesimo, à festo ascensionis Domini nostri Iesu Christi paxatorio peccatorum inchoato, & in quolibet anno centesimo secundo, ad basilicam ipsam accedentibus reverenter, verè poenitentibus & confessis, vel qui verè poenitentibus, & confessionibus in hujusmodi praesenti & quolibet centesimo secundo diebus, non solum plenam & largiorem, imò plenissimam omnium suorum concedemus & concedimus veniam peccatorum: Statuentes, ut qui voluerint hujusmodi indulgentiam à nobis concessam fieri participes, si fuerint Romani, ad minus XXX. diebus continent, seu interpositis & saltem semel in die: Si verò peregrini fuerint, ut interpres, simili modo diebus XV. ad basilicam eisdem accedant. Unusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui basilicam ipsam assidue & devotius frequentabit. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis approbationis, innovationis, concessionis, & confirmationis infringere, &c. Datum Romae apud sanctum Petrum, VIII. Cal. Mart. Pont. nost. Anno 7.

CAP. II.

Annus Jubileus, siue plenaria remissio, quae in diebus quolibet centesimo anno omnibus verè poenitentibus & confessis, visitantibus basilicam beatorum Petri & Pauli, per ipsam extraxerunt, tem ad annum quinquagesimum reducitur.

Clemens VI. Archiepiscopo Tarraconensi suffraganeo.

VNigenitus Dei filius de sinu Patris in utero conceptus est descendere matris, in qua & ex qua nostra mortalitatis substantiam divinitatis suae, in lapso-nitate, ineffabili unione conjunxit, id quod fuit, permanens, & quod non erat, assumens: ut haberet unde hominem lapsum redimeret, & pro eo satisfaceret Deo Patri. Vbi enim venit plenitudo temporis, & misit Deus filium suum factum sub lege, natum ex muliere, ut esset

a Vide Doll. Scholasticos L. 4. sent. dist. 19. 20. & 21. unde enim sententia aperta, qua traduntur in textu & glossis. adde Rosenfeld, conc. Lub. art. 17. & aliquot sequentibus. b ad Gal. 4.

qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem reciperent filiorum. Ipse namque factus a nobis a Deo sapientia, iustitia, sanctificatio, & redemptio, non per sanguinem hiecorum, aut vitulorum, sed per proprium b sanguinem introivit semel in sancta, aeterna redemptione inventa. Non enim e corruptibilibus auro & argento, sed suavis agni incontaminati & immaculati precioso sanguine nos redemit: quem in ara crucis innocens immolatus non guttam sanguinis modicam, qua tamen propter unionem ad verbum pro redemptione totius humani generis suffecisset, sed copiose velut quoddam profusum noscitur effudisse, ita ut a planta a pedis, usque ad verticem capitis nulla sanitas inveniretur in ipso. Quantum ergo exinde, ut nec supervacua, inanis, aut superflua tanta effusionis misericordia redderetur, thesaurum militanti ecclesiae acquisivit, volens suis thesaurizare filiis pius pater: ut sic sit infinitus thesaurus hominibus, quo qui uti sunt, Dei amicitiae participes sunt effecti. Quem quidem thesaurum non in sudario e repositum, non in agro f absconditum, sed per beatum Petrum coeli clavigerum, ejusque successores, suos in terris vicarios, commisit fidelibus salubriter dispensandum: & propriis, & rationabilibus causis, nunc pro totali, nunc pro partiali remissione poenae temporalis pro peccatis debita, tam generaliter, quam specialiter (prout cum Deo expedire cognoscere) vere poenitentibus & confessis misericorditer applicandum. Ad cuius quidem thesauri cumulum beatus Dei genitricis, omniumque electorum a primo iusto usque ultimum merita adminiculum praestare noscuntur: de cuius consumptione, seu minutione non est aliquatenus formidandum, tam propter infinita Christi (ut praedictum est) merita, quam pro eo, quod quanto plures ex eius applicatione trahuntur ad iustitiam, tanto magis accrescit ipsorum cumulum meritorum. Quod fel. rec. Bonifacius Pap. VIII. praedecessor noster pie (sicut indubie credimus) considerans, & attenta meditatione revolvens, quantum apud homines gloriosi Principes terra Petrus & Paulus, per quos Evangelium Christi Romae resplendit, & per quos ecclesia religionis lupit exordium: qui facti Christiani populi per Evangelium genitores, gregis dominici pastores, fidei lucerna, ecclesiarum columna, pra caeteris Apostolis peculiari quadam prerogativa in ipso salvatore fidei virtute praecellunt: Quorum uni, scilicet Apostolorum Principi, sicut bono dispensatori, claves regni caelorum commisit. Alteri tanquam idoneo doctore, magisterium ecclesiasticae eruditionis inunxit: In speciali veneratione haberi debeant, & debita honorificentia venerari: pro ipsorum memoria recolenda crebrius, & reverentia a cunctis Christi fidelibus eis devotius adhibenda, ipsorumque patrocinio favorabilibus assequendo, in consumptibilem thesaurum huiusmodi pro excitanda & remuneranda devotione fidelium voluit aperire: decernens de futurum suorum consilio, ut omnes, qui in anno a nativitate Domini M. CCC. & quolibet anno centesimo extunc securo ad didictorum Apostolorum basilicas de urbe accederent reverenter, ipsalque si Romani ad minus XXX. si vero peregrini aut forenses fuerint, quindecim diebus continuis vel interpolatis, saltem semel in die, dum tamen vere poenitentes & confessi existerent, personaliter visitarent, suorum omnium obtinerent plenissimam veniam peccatorum. Nos autem attendentes, quod annus g quinquagesimus in lege Moisaica (quam non venit Dominus solvere, sed spiritualiter adimplere) Iubilaeus remissionis & gaudii, sacerque dierum numerus, quo lege fit remissio, celebratur: quodque ipse

quinquagenarius numerus in testamentis, veteri quidem ex legis datione, novo ex visibili Spiritus Sancti in discipulos missione, per quem datur peccatorum remissio, singulariter honoratur. Quodque huic plura & grandia divinarum adaptantur mysteria scripturarum: & clamorem peculiaris populi nostri Romani, videlicet hoc humiliter supplicantis, ac nos ad instar Moysi & Aaron, per proprios & solennes nuncios ad hoc destinatos specialiter orantis pro toto Christiano populo, & dicentis: Domine, aperi eis thesaurum tuum, fontem aquae vivae, desiderantes benignius exaudire, non quidem ut sicut illius Israelitici populi indurati cesset murmuratio, sed ut istius praedilecti populi, & cunctorum fidelium augeatur devotio, fides splendeat, spes vigeat, charitas vehementius incalcescat. Volentesque quam plurimos huiusmodi indulgentiae fore participes, cum pauci multorum respectu propter vitae hominum breviter valeant ad annum centesimum pervenire, de frat. nost. concessam concessionem indulgentiae ex superscriptis & aliis iustis causis ad annum quinquagesimum duximus reducendam. Statuen. de frat. con. praedictorum, & Apostolica plenitudine potestatis, ut universi fideles, qui vere poenitentes & confessi in anno a nativitate ejusdem M. CCC. quinquagesimo proxime futuro, & deinceps perpetuis futuris temporibus de quinquaginta in quinquaginta annis praedictas eorumdem, Petri & Pauli Apostolorum basilicas & Lateranensem, Petri & Pauli Apostolorum basilicas & Lateranensem, ecclesiam, quam inclita recordationis Constantinus, postquam per beatum Sylvestrum, sicut per eosdem Apostolos Deo revelante cognovit, renatus fonte baptismatis fuerat, & a contagio lepra mundatus, in honorem salvatoris construxisset, quamque idem beatus Sylvester novo sanctificationis & christianitatis genere dedicasse legitur: & in cuius ecclesiae parietibus praefati salvatoris imago depicta primivoti populo Romano visibiliter apparuit, devotius veneranda, quam ex his & aliis certis & rationabilibus causis, ut ipsa ecclesia pariter indulgentiae praedictae privilegio decoretur, & devotus ab eodem salvatore, qui in praefatis Apostolis mirabilis praedicatur, eorum meritis & precibus indulgentiae mereatur percipere largitatem, in hoc censuimus venerandam, causa devotionis modo praedicto visitaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum veniam consequantur, ita videlicet, ut quicumque voluerint indulgentiam huiusmodi assequi, si Romani ad minus XXX. si vero peregrini aut forenses, modo similia XV. diebus ad praedictas basilicas & ecclesiam accedere teneantur: Adjicientes, ut ii etiam qui pro ea consequenda ad eandem basilicam & ecclesiam accedent, post iter arreptum impediti legitime, quod minus ad urbem illo anno valeant pervenire, aut in via vel dierum praetaxato numero non completo in dicta urbe decesserint, vere poenitentes (ut praemittitur) & confessi, eandem indulgentiam consequantur. Omnes nihilominus & singulas indulgentias, per nos vel praedecessores nostros Rom. Pontifices tam praenominatis, quam aliis basilicis & ecclesiis de dicta urbe concessas, ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus & approbamus, ac etiam innovamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reductionis, constitutionis, &c. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se se noverit incursum. Datum Avinio. VI. Calend. Februarii. Pontif. nost. Anno 1. Quocirca fraternitati vestrae per Apost. scripta mandamus, quatenus singuli vestrum, in singulis vestris civitatibus & diocesis praedictas nostras literas subditis vobis clero & populo publicetis, & intelligibiliter exponatis: ut annuente Domino ad promerendam huiusmodi indulgentiam se disponant. Caeterum, quia praesentes literae nequirent forsan propter viarum discrimina, vel alia leguima impedimenta singulis

a 1. Cor. 1. b Ad Hebr. 9. c 1. Pet. 1. d Esai. 66. 1. e Luc. 19. f Math. 19. g Levit. 25. c. ubi plenissimi de anno quinquagesimo Iubilaeo.

velut commode presentari volumus, quod per te frater Archiepiscopo, dictarum literarum transumptum manu publica scriptum, tuoque munitum sigillo vobis fratres suffraganei transmittatur, cui velut originalibus literis adhiberi volumus plenam fidem. Datum, &c.

CAP. III.

Constitutio casus Papa reservatos comprehendens certis ex causis potest, a quibus nullus potest absolvere sine speciali licentia sedis Apostolicae.

Paulus Venetus Papa II.

Et si dominici gregis salutem semper intenti singulis eum humilitate postulentibus ea benignè concedere, fruamur, per quae peccatorum mole deposita salus ipsi succedat, & ab hostis humani generis servitute ereptas animas lucrificamus altissimo, qui nobis eas sua bonitate commisit: id tamen propensiori studio praevendum esse censuimus, ne (cujusvis indulgentiae, remissionis vel facultatis obtentu) Christi fideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur: aut veniae facilitas a ei peccandi tribuat incentivum. Hac itaque consideratione habita, olim emanavit à nobis constitutio tenoris subsequenti: videlicet, Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Paulus divina providentia Papa secundus, qui pridem super plenariis remissionibus, quae semel in vita, & semel in mortis articulo conceduntur, formam & normam instituit, ne passim sine exceptione quorumcumque criminum procliviores redderentur homines ad peccandum, per regulam in cancellaria Apostolica publicatam statuit & ordinavit, quod in quibuscumque concessionibus & facultatibus absolvendi, casus infra scripti tanquam speciales sedis Apostolicae reservati semper intelligerentur excepti. Videlicet offensae ecclesiasticae libertatis, violationes interdicti ab eadem sede impositi, criminum haereticis, conspirationis in personam aut statum Romani Pontificis, seu cuiusvis offensae, inobedientiae, seu rebellionis ejusdem Pontificis, vel sedis Apostolicae, presbytericidii, offensae personalis in Episcopum, seu alium praelatum, invasionis, depraedationis, occupationis, aut devastationis terrarum Romanae ecclesiae mediata vel immediate subiectarum: ac etiam invasionis Romipetarum, seu quorumcumque aliorum ad Romanam curiam venientium: prohibitionis devolutionis causarum ad dictam curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum, ad partes infidelium, impositionis novorum onerum realium vel personalium, ecclesiarum vel ecclesiasticis personis: Simoniae super ordinibus vel beneficiis assequendis, in eadem curia vel extra contracta. Et generaliter in casibus contentis in bulla quae consuevit in die cenae Domini, per praedecessores suos Romanos Pontifices publicari: Considerans, quod plerumque contingit suam sanctitatem hujusmodi facultates, & confessionales, tam praesentibus, quam absentibus, etiam oraculo viva vocis concedere (ne praetextu concessionis hujusmodi, vel poenitentes vel confessores in supra scriptis casibus fallantur, & fallant) statuit & decrevit, suae intentionis fuisse, & esse, per quaecumque concessionem & facultates per suam sanctitatem, tam scripto, quam verbo factis, & in posterum faciendas, nemini licere iteritos dictis casibus absolvere sine speciali suae sanctitatis licentia: quominus concessionem & indulta praedicta, quoad casus exceptos hujusmodi, nulli penitus suffragari. Ut autem ipsa constitutio (quae dudum, scilicet quinto Calendis April. anni ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi, millesimo

^a Vera facultas incentivum tribuit delinquendi, s. ut clericorum, extr. de vita & honest. clericorum.

mi quadringentesimo sexagesimo sexti, Pontificatus nostri Anno secundo publicata fuit) eidem Christi Ecclesiae plenius innotescat, nullusque illius ignorantiam pretendere valeat in futurum: praesentibus inferri fecimus, ut ad majorem omnium perveniat notitiam. Nullus ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae M. CCCC. LXXVIII. quinto Nonas Martii Pontificatus nostri Anno 5.

CAP. IV.

Bulla confirmationis anni Lubilaei, publicata apud sanctum Petrum in die nativitate Domini, in qua continetur, quod annus Lubilaeus est ad brevius tempus reduendus, quam olim fuit: quod vigesimo quinto quoque, anno cunctis fidelibus basilicae vestrae Lubilaei expressis visitantibus, illius indulgentia concedatur. Et durante, alia indulgentia ubique cessant.

Sixtus IV.

Quemadmodum a operosi, vigilisque pastorem solent oves suae custodiam deputatas, curat a ferarum praeservare incursum, & ad statum prosperum ferre multiplicato perducere: ita quoque & nos (quibus dispensatione superna universi gregis dominici sollicitudo commissa est) & supremis desideramus affectibus, & studio curam indefessis, cunctos Christi fideles, quos à iustitia sanctae hostis humani generis diabolica fraude averit, de peccatorum sarcina, suo reconciliare auctori: ut patris felicitatis praemii nostri redemptoris inextinguibili claritate media potiantur, si quae nostrae operationis ministerio, utilitate publica sadente, etiam per gratiam susceptionem, quod eorum saluti conveniat, approbare & praedecessorum nostrorum ordinationes salubres debitis effectibus mancipentur. Olim siquidem circa recordationis Paulus Papa secundus, praedecessor noster, rationabilibus causis tunc expressis indicatis, & venerabilium Fratrum nostrorum, tunc suorum, de eorum numero tunc eramus, consilio, annuum Lubilaei ad brevius tempus provida moderatione reducere, solum ad annum vigesimum quintum Apostolica auctoritate restrinxit, ac voluit, statuit, & decrevit, ut praedictis, quod singulis viginti quoque annis Lubilaei annus praedictus celebrari deberet, quod anno Domini M. CCCC. LXXIV. proximo festo nativitate Domini M. CCCC. LXXIV. proximo festo nativitate Domini nostri Iesu Christi, item annus Lubilaeus inciperet, & ut sequitur, tunc: ac universi & singuli utriusque sexus fideles, qui beatorum Apostolorum Petri & Pauli basilicas Lateranensem quoque, & sanctae Mariae majoris almae urbis ecclesias sanctae debent devotè visitarent, omnes & singulas indulgentias & peccatorum remissiones consequerentur, quae ipsius Pontificis sui quoque praedecessores Anno Lubilaei hujusmodi basilicas & ecclesias praedictas visitantibus devotè concesserant, per quasdam primo, & deinde nos, qui (sicut praedecessore, sicut Domino placuit, sublati de medio sumus divina disponente clementia ad apicem summum apostolatus assumpti, & per alias nostras litteras, ejusdem Pauli praedecessoris ordinationem, voluntatem, & statutum, ac omnia & singula in eisdem litteris contenta, de fratrum eorundem consilio approbantes: Similiter statutos & ordinatos, quod annus Lubilaeus praedictus, cum eisdem indulgentiis & remissionibus plenariis peccatorum, anno proximo festo

^a Vide extravag. Gregorii XIII. incip. Dominus et redemptor, qua indicatur sanctus Lubilaeus pro Anno 1577. à vigilia

à vigilia natiuitatis eiusdem incipere, & ut sequitur, continuari debet: prout in singulis literis praedictis (quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis) plenius continetur. Verum, quia postmodum, tam nos, quam idem Paulus praedecessor noster, dum in humanis ageret, animarum saluti fidelium intenti, multorum Principum & aliorum Christi fidelium, ac devotorum personarum pulsati precibus, diversas indulgentias & peccatorum remissiones plenarias nonnullis ecclesiis, monasteriis & piis locis duximus concedendas: propter quas populorum forsitan concursus ad basilicas & ecclesias antedictas retardari, aut ipsius anni Iubilaei celebritas minui, vel intermitti posset, cum animarum non modico detrimento: Nos qui uniuersorum credentium profectibus & saluti prospicere ex debito ministerii pastoralis adstringimur (ne propter aliarum indulgentiarum haecenus à nobis, seu eodem Paulo, vel aliis praedecessoribus nostris concessarum, huiusmodi effusionem, hoc sanctum opus, ac remissionis & gratiae annus Iubilaeus intermitteretur, aut fideles ipsi à tanto munere reddantur expertes) remediis opportunis providere volentes, omnes & singulas plenarias, etiam ad instar Iubilaei, ac etiam commutandi vota, aut super eis & male ablatis incertis, aut per usurariam prauitatem, vel alium illicitum modum extortis, dispensandi & componendi, aut illa sub certis modo & forma remittendi, & deputandi confessores, cum potestate absolvendi, etiam in casibus sedi Apostolicae reservatis, facultates, concessionis, & indulta à nobis & eadem sede, vel illius auctoritate quibuscunque ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, & piis locis, universitatibus, fraternitatibus quibuslibet, tam in perpetuum, quam ad certum tempus, in vita, seu in mortis articulo, quouis modo, aut quavis causa, quomodolibet concessas & concessa, & in posterum forsitan concedendas, vel concedenda, auctoritate Apostolica tenore praesentium de Apostolica potestate plenitudine, usque ad nostrum & eiusdem sedis beneplacitum suspendimus, illasque durante beneplacito nostro & sedis praedictae suspensas esse volumus, nec interim alicui suffragari: indulgentias tamen basilicarum & ecclesiarum dicte urbis in suo plenario robore durantibus: Distinctis inhibentes, alias indulgentias (praeter istas dumtaxat) in locis publicis vel privatis predicari aut nunciari, earumque praetextu à quæstoribus a aliquo exigi quoquo modo. Quinimo quæstos, & predicatores quoscunque per locorum ordinarios & praedicationibus & quæstibus huiusmodi faciendis volumus & mandamus praesentium auctoritate, atque, sub censuris & poenis ecclesiasticis, de quibus visum fuerit opportunum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum suspensionis, inhibitionis, mandati & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Tyburne anno incarnationis Dominicae, M. cccc. lxxiii. Cal. Septemb. Pont. Aeno. 3.

CAP. V.

Sextus tempore suo multis concesserat indulgentias: quas erit ex causis hic revocat.

Idem.

Etsi dominici gregis saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benignè concedere studeamus, per quæ (peccatorum mole deposita) salus ipsa succedat, & hostis humani generis servitute ereptas animas lucrifaciamus altissimo, qui nobis eas sua bonitate commisit: id tamen propensiori studio praecaven-

^a Predicatores quæstuarios omnino abolitis Cons. Trid. Sess. de refo. c. 3. tit. 6. sess. 21. de refo. c. 9.

dum esse censemus, ne cuiusvis indulgentiae, remissionis, vel facultatis obtentu, Christi fideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas venia eis peccandi tribuat. Incentivum: Cum itaque (sicut multorum fide dignorum testimonio accepimus) ob multitudinem facultatum per nos, vel auctoritate nostra concessarum, tam verbo, quam in scriptis, confectis exinde literis vel non, praelatis & personis ecclesiasticis, etiam religiosis & secularibus utriusque sexus, capitulis, collegiis, conventibus, hospitalibus, confratris, & universitatibus, tam in genere, quam in specie, sub electione, vel deputatione confessorum, qui eligentes eosdem, vel pro indulgentiis per nos concessis consequendis, ad ecclesias & alia pia loca confluentes, seu ad aliqua pia opera manus porrigentes adiutrices, eandemque confratrum confratres & sorores, ac in hospitalibus praedictis decedentes, seu deservientes, aut eis pie aliquid relinquentes, vel aliqua alia meritorum ministeria exhibentes, & in ordinibus profitentes, eorum confessione diligenter audita, in singulis etiam sedi Apostolicae reservatis casibus semel in vita, & in aliis toties quoties, ac in morte plenarie, vel alias etiam ad effectum consequendi quascunque indulgentias plenarias, vel non plenarias, absolvere, & poenitentiam salutarem eis iungere, emissis quoque vota per illos quacunque in alia pietatis opera commutare liberè & licite valeant: fideles praefati ad peccandum, & ad alia illicita committendum, nonnunquam procliviores existant, in non parvum periculum salutis animarum suarum. Nos qui Deo propitio eiusdem gregis dominici (meritis licet insufficientibus) curam gerimus, & illum spiritualis thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem: ne exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, ipsique ad peccandum procliviores (ut diximus) liberius prolabantur. Ex praemissis & aliis rationalibus causis animum nostrum moventibus, motu proprio (non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate & deliberatione) auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus & ordinamus, quod de cetero praetextu facultatum huiusmodi concessarum à nobis, vel auctoritate nostra, & quas concedi quomodolibet contingeret in posterum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam cum clausula, quod sola signatura sufficiat etiam in favorem fidei & cruciate: nullus confessorum eorundem quempiam, cuiusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis existat, & quacunque ecclesiastica, etiam episcopali, vel majori, aut mundana, etiam regali, & majori dignitate praefulgeat, qui offensae ecclesiasticae libertatis, violationis interdicti ab eadem sede impositi, seu haereticis, postquam fuerint de ea sententia literè condemnati, delati, seu publice diffamati: conspirationis in personam aut statum Rom. Pont. seu cuiusvis offensae, inobedientiae, aut rebellionis eiusdem Pont. vel dicte sedis, mutilationis membrorum, vel occisionis cuiuscunque in sacris ordinibus constituti, offensae, personalis in Episcopum seu alium praelatum: invasionis, depredationis, occupationis, aut devastationis terrarum Romanae ecclesiae mediatae vel immediate subiectarum: ac etiam invasionis Romipetarum, seu quorumcunque aliorum ad Romanam curiam venientium prohibitionis devolutionum causarum ad dictam curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium: impositionis novorum onerum, realium vel personalium, ecclesiis vel ecclesiasticis personis: simoniae super ordinibus vel beneficiis consequendis in dicta curia vel extra eam contractae, criminum quomodolibet reus foret. Et generaliter in casibus contentis in literis, quae consueverunt in die coenae domini publicari, praetextu huiusmodi facultatum absolvere, & per eos emissis peregrinationis ultramarinae, & vi-

tationis liminum Apostolorum Petri & Pauli, in Com-
 postella, & castitatis ac religionis vota. Nisi ex speciali
 licentia, & certa scientia nostra, de qua demum constare
 censetur, cum in signatura nostra desuper manu nostra
 scriptum, aut in literis nostris expressum fuerit: nos ex
 certa scientia & de speciali gratia id concedere cum dero-
 gatione presentis constitutionis, illius de verbo ad ver-
 bum insertum tenore: non autem per clausulas id im-
 portantes, vel in articulo mortis constitutum, & tunc in
 casibus (in quibus satisfactio fuerit impendenda) facta
 satisfactio, vel idonea praestita cautione commutare
 praesumant. Et si aliqui confessorum praedictorum con-
 tra praesentem constitutionem quenquam absolvere, aut
 excepta vota praedicta commutare attemptaverint, absolu-
 tio & commutatio huiusmodi nullius sit roboris, vel mo-
 menti. Et contrafacientes eo ipso excommunicationis
 sententiam incurrant, a qua (nisi in mortis articulo
 constituti) ab aliquo, quam a Romano Pontifice absol-
 vi non possint: Non obstantibus literis, & constitutioni-
 bus huiusmodi, ac constitutionibus, & ordinationibus. &c.
 Et ne aliquis de praesentibus ignorantiam valeat allega-
 re, mandamus eas in Cancellaria Apostolica, & audientia
 literarum contradictarum legi & publicari, ac inter ex-
 travagantes alias Apostolicas constitutiones in quater-
 no dictae cancellariae describi, &c. Nulli ergo omnino
 hominum liceat hanc paginam nostrarum suspensionis,
 inhibitionis, mandati & voluntatis, &c. Datum Spira, Ann.
 Domini M. cccc. lxxviii.

DE SENTENTIA EXCOMMUNI-
 CATIONIS.
 TITVLVS X.
 CAP. I.

*Excommunicati sunt, qui pactis aut promissionibus iustitiam
 vel gratiam a sede Apostolica obtinent, & qui tales non revelant:
 nec illis absolutio facile conceditur.*

BONIFACIUS VIII.

Excommunicamus & anathematizamus ex parte
 Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus
 Sancti: auctoritate quoque beatorum Apo-
 stolorum Petri & Pauli, & nostra, omnes clericos, religio-
 sos, & laicos utriusque sexus, sive sint familiares curiae,
 sive alii undecunque, qui aliquod pactum fecerint, seu
 aliquod parvum vel magnum promiserint, vel prom-
 issionem receperint, aut ex pacto sive promissione
 occulta vel manifesta, facta sub generalibus & plenarie
 non expressis, sive sit sub specialibus & expressis aper-
 te verbis, quicquam dederint aut receperint, magnum
 vel parvum, vel promissionem de quacunque re aut uti-
 litate propter hoc consequenda fecerint, vel recepe-
 rint, pro aliqua iustitia sive gratia pro se aut pro alio in
 caulis, vel iudiciis, seu alias per literas Apostolicas, &
 quibuscunque modis apud sedem Apostolicam obtinenda.
 Et hanc sententiam ad promittentes & acceptan-
 tes, dantes & recipientes duximus extendendam. Illos
 quoque qui aliquem sciverint culpabilem in praedictis,
 & nobis intra dierum trium spatium non retulerint,
 vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter perferatur,
 simili decernimus sententiae subjacere. Decernimus
 etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sen-
 tentiam pro praedictis, vel aliquo praedictorum (absque
 speciali mandato) nostrae absolutionis beneficium valeat
 obtinere: nisi forsitan ad nos habere accessum non
 possit, in mortis articulo b constitutus. Nec etiam ad
 absolutionis gratiam admittatur, nisi prius quantum

a Vide Conc. Trid. Sess. 14. de casuum reservatione, c. 7. b Vide
 Conc. Trid. Sess. 14. de casuum reservatione.

dedit vel recepit, integraliter pauperibus largiantur. In
 stitiam vero sive gratiam sic obtentam nullum proinde
 esse momenti volumus, omnique statusque carere ef-
 fetu, & robore firmitatis. Sed & scienter interceperint
 servantes nobis absolutionem eorum cum praedictis
 omnibus ad poenas similes obligamus.

CAP. II.

*Transmissio damni ex interdicto provenientibus, licet per
 propter dominum debita non solvantur equi terra vel unum in
 speciali Papa licentia non interdicatur.*

Idem.

Provide attendentes, quod ut frequentius, quanto
 non sine causa, sine culpa tamen multorum animarum
 sententiae proferuntur, quodque sunt nonnulli publici
 nimis prompti ad proferendas easdem, eorum in negotiis
 sive causis, quae interdum plus ex cupiditate, quam ex
 charitatis radice perspicuis iudiciis procedere arguantur,
 quodque interdicti tempore divina organa suscipiuntur
 & laudes, nec ecclesiastica sacramenta ministrantur,
 ut solent: tolluntur mortuis seu minuuntur vestigia
 praesertim per oblationem frequentem hostiae divinae
 adolescentibus & parvulis participantibus raris lacrimis
 minus inflammantur, & solidantur in fide: solummodo
 pascit devotio, haereticos pullulant, & multiplicem quo-
 cula animarum. Praesentis constitutionis proinde
 edicto, ut nulla Provincia, civitas, castrum, villa, vel
 recitatorium, vel districtus auctoritate ordinata vel
 gata supponatur ecclesiastico interdictio pro pecunia
 debito, vel pro cuiusvis moneta, vel pecunie quantitate,
 quacunque occasione vel causa, seu quousque qualitate
 colore: pro eo maxime, quod ipsorum dominorum, rationum
 seu officialium, quocunque nomine censentur, vel nobiles
 seu habitatores, aut singulares personae ipsorum, dantes
 vel statuendis ordinatis vel ordinandis terminis praedicti
 debitum seu quantitatem non solvantur, licet
 aut in antea non persolverint. Nos enim ex hoc decernimus
 irritum & inane, si secus haec tenore extiterint, non
 tamen, vel contigerint attentari, illudque revocari non
 debet: Non obstantibus quibuscunque consuetudinibus, prom-
 issionibus, pactis, conventionibus, compositionibus, ab-
 missionibus, fidei iussionibus, consentibus, processibus, &
 sententiis super hoc habitis, vel habendis, nec promissionibus
 poenarum spiritualium, & temporalium, seu quibuscunque
 appositione, vel quacunque alia firmata vel non firmata
 talis suppositio interdicti haec tenore facta, vel in antea
 fieret de Apostolica sedis specialibus litteris, & scriptis
 per ipsius sedis patentes litteras apponatur.

CAP. III.

*Andronicum Palologum, se Insuperem Graecorum imperatorem,
 & haereticum ipsum factorem, excommunicatione deponit,
 omniaque cum eo sic manente societatem contrahentes, qui sunt
 excommunicati, & eorum terra ecclesiastica supponatur
 interdictio. Sicut, privandi bonis, quae ab ecclesia tenentur, & talis
 civitas seu confederatio nulla est. Facit cap. ad Apphaz de
 Interdicto, & re iud. lib. 6.*

Clemens V.

Ad certitudinem praesentium, & memoriam futu-
 rum Andronicum Palologum, qui Graecorum Im-
 peratorem se nominat, tanquam eorundem Graecorum
 antiquorum a schismaticorum, & in antiquo schismate
 constitutorum, & per hoc haereticorum, de heresi
 ipsorum ac schismatis antiqui fautores, de heresi
 nostrorum consilio denunciamus excommunicationis
 sententiam latam a canone incurrisse, ac ipsam
 sententiam vinculo innodamus. Ceterum universis
 singulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus,
 Comitibus, Baronibus, & ceteris omnibus quibuslibet

a Antiquorum.

